Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantaminen”

(2007/C 146/10)

ALUEIDEN KOMITEA

— kannattaa ehdotusta ottaa käyttöön kymmenen päivän vähimmäismääräaika, jotta hankintaviranomaisia estettäisiin tekemästä hankintasopimuksia ennen kuin hankintapäätöksestä on ilmoitettu kilpaileville palveluntarjoajille. Näin päätökset voidaan tarkistaa ennen kuin ne ovat lainvoimaisia, mikä on sekä hankintaviranomaisten että palveluntarjoajien edun mukaista.

— katsoo, että ehdotus lainvastaisten suorien hankintasopimusten estämiseksi on liian pitkälle menevä, ja puoltaa nykyistä vahingonkorvausjärjestelmää. Euroopan komissio väittää, että lainvastaiset suorat sopimukset ovat suuri ongelma, mutta ei osoita esimerkiksi aihetta koskevia yksityiskohtaisia tilastoja esittämällä, että asia todellakin on näin. Alueiden komitea kehottaa Euroopan komissiota esittämään yksityiskohtaisia tietoja lainvastaisten suorien hankintasopimusten yleisyydestä.

— on sitä mieltä, että muutoksenhakua koskevien direktiivien soveltuvuus kynnysarvon ylittäviin, liitteen II B-kohdassa mainittujen palvelujen hankintoihin vaikuttaa epäselvältä. Alueiden komitea katsoo, että muutoksenhaut B-kategoriaan kuuluvia palveluita koskeviin hankintapäätöksiin tulee nimenomaisesti sulkea muutoksenhakua koskevien direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle ja että on jätettävä yksinomaan jäsenvaltioiden päätettäväksi, miten taataan palveluntarjoajien oikeussuoja B-kategoriaan kuuluvien palvelujen hankinnan yhteydessä. Monilla kyseisistä palveluista, kuten sairaanhoito- ja sosiaalialan palveluilla, on keskeinen asema alue- ja paikallisviranomaisten toiminnassa. EU:n toimivaltuudet kyseisillä aloilla ovat erittäin rajalliset, eikä niitä pidä lisätä kiertoteitse julkisten hankintojen muutoksenhakua koskevien direktiivien avulla.

Viiteasiakirja

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi

KOM(2006) 195 lopullinen

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi, KOM(2006) 195 lopullinen — 2006/0066 COD,

ottaa huomioon Euroopan komission 4. toukokuuta 2006 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 25. huhtikuuta 2006 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu ”talous- ja sosiaalipolitiikka” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon ”talous- ja sosiaalipolitiikka” -valiokunnan 15. joulukuuta 2006 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 182/2006 rev. 2), jonka esittelijä oli Värmlandin läänin maakäräjävaltuuston jäsen Catarina Segersten Larsson, (SE, PPE),

hyväksyi 13.–14. helmikuuta 2007 pitämässään 68. täysistunnossa (helmikuun 13. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. **Alueiden komitean näkemykset**

1.1 AK suhtautuu myönteisesti ehdotukseen uudeksi muutoksenhakudirektiiviksi, sillä se katsoo, että tehokas ja entistä avoimempi muutoksenhakujärjestelmä parantaa palveluntarjoajille annettavaa suojaa, mikä toivottavasti lisää niiden halukkuutta esittää tarjous. Se lisää kilpailua, mikä hyödyttää hankintaviranomaisia.

1.2 Alueiden komitea katsoo kuitenkin, että yksinkertainen sääntelyjärjestelmä on yksi tärkeimmistä edellytyksistä saada oikeudenkäyntien lukumäärää vähennettyä. Yksinkertaisia sääntöjä on helpompi noudattaa, ja väärinkäsitysten määrä vähenee. Valitettavasti hankintoja koskevissa uusissa direktiiveissä tämä ei toteudu. Hankintaviranomaiset voivat tehdä helposti virheitä hankintadirektiivien sisältämien monimutkaisten menettelysäännösten vuoksi. Tämä koskee etenkin pienien kuntien ja alueiden viranomaisia, joilla ei ole käytettävissään hankintalainsäädännön asiantuntemusta. AK muistuttaa Euroopan komissiota lisäksi siitä, että suurimman osan julkisista hankinnoista hoitavat alueja paikallisviranomaiset eivätkä valtion viranomaiset.

1.3 AK katsoo niin ikään, että hankintasäännösten rikkomisesta aiheutuvilla liian kovilla seuraamuksilla voi etenkin monimutkaiseen sääntelyjärjestelmään yhdistettyinä olla kielteisiä seurauksia. Niistä yksi on se, että hankintaviranomaiset yksinkertaisesti lakkaavat ostamasta ulkoisia palveluita ja tuottavat ne sen sijaan itse. Toisena seurauksena voi olla liiallisen huomion kiinnittäminen alimpaan hintaan. Halvinta tarjousta on vaikea kyseenalaistaa. Sitä vastoin tarjouksen laatunäkökohtia ja vastaavanlaisia muuttujia on helpompi asettaa kyseenalaiseksi.

1.4 Alueiden komitea kannattaa ehdotusta ottaa käyttöön kymmenen päivän vähimmäismääräaika, jotta hankintaviranomaisia estettäisiin tekemästä hankintasopimuksia ennen kuin hankintapäätöksestä on ilmoitettu kilpaileville palveluntarjoajille. Näin päätökset voidaan tarkistaa ennen kuin ne ovat lainvoimaisia, mikä on sekä hankintaviranomaisten että palveluntarjoajien edun mukaista. Alueiden komitea kannattaa myös ehdotusta siitä, että jäsenvaltiot voivat vaatia, että muutoksenhakuun ryhtyvä taho ilmoittaa hankintaviranomaiselle väitetystä virheellisestä menettelystä sekä aikomuksestaan hakea muutosta. Samalla alueiden komitea kehottaa komissiota selvittämään kymmenen päivän määräajan käyttöönoton vaikutuksia jo vuoden kuluttua. Näin voidaan kartoittaa, haetaanko muutoksia entistä huomattavasti enemmän, kuten useissa jäsenvaltioissa on tapahtunut.

1.5 AK katsoo kuitenkin, että ongelmia voi aiheutua säännösten vastaisesti solmittujen sopimusten vaikutuksista. Ehdotetussa direktiivissä todetaan, että kyseisenlaiset sopimukset katsotaan pätemättömiksi, mutta alueiden komitean mielestä asia on jätettävä jäsenvaltioiden päätettäväksi, jotta ne voivat mukauttaa kansalliset sopimus- ja vahingonkorvauslainsäädäntönsä.

1.6 Komitea suhtautuu myös epäilevästi komission oletukseen siitä, että kymmenen päivän määräajan käyttöönotto voisi alussa lisätä muutoksenhakujen määrää muutamalla prosenttiyksiköllä. Esimerkiksi Ruotsissa muutoksenhakujen määrä kasvoi alussa 150 prosentilla sen jälkeen, kun siellä otettiin käyttöön ehdotettua määräaikaa vastaava määräaika. Muutostenhakujen määrä on kasvanut myös alkuvaiheen jälkeen ([1]).

1.7 Alueiden komitea katsoo, että ehdotus lainvastaisten suorien hankintasopimusten estämiseksi on liian pitkälle menevä, ja puoltaa nykyistä vahingonkorvausjärjestelmää. Euroopan komissio väittää, että lainvastaiset suorat sopimukset ovat suuri ongelma, mutta ei osoita esimerkiksi aihetta koskevia yksityiskohtaisia tilastoja esittämällä, että asia todellakin on näin. AK kehottaa Euroopan komissiota esittämään yksityiskohtaisia tietoja lainvastaisten suorien hankintasopimusten yleisyydestä. Internetissä tehty kysely, johon komission asiakirjassa viitataan, on aivan liian puutteellinen, jotta sitä voitaisiin käyttää perustana tällaiselle perinpohjaiselle muutokselle. Se, että pakollinen hankintailmoitus koskee kaikkia sellaisia kynnysarvon ylittäviä julkisia sopimuksia, jotka hankintaviranomainen katsoisi voivansa tehdä ilman muodollista tarjousmenettelyä siihen liittyvine odotusaikoineen, merkitsee huomattavaa puuttumista hankintayksiköiden toimintaan. Kyse on tällöin muun muassa sopimuksista omien yritysten kanssa sekä tietyistä kuntien välistä yhteistyötä koskevista sopimuksista. AK on aiemmissa lausunnoissaan viitannut ongelmiin, jotka liittyvät hankintoihin omilta yrityksiltä ja jotka ilmenevät kuntien välisessä yhteistyössä. Komitea katsoo, että hankintoja koskevalla lainsäädännöllä ei pidä vaikeuttaa kyseisiä prosesseja tai tehdä niistä mahdottomia.

1.8 Muutoksenhakua koskevien direktiivien soveltuvuus kynnysarvon ylittäviin, liitteen II B-kohdassa ([2]) mainittujen palvelujen hankintoihin vaikuttaa epäselvältä. Alueiden komitea katsoo, että muutoksenhaut B-kategoriaan kuuluvia palveluita koskeviin hankintapäätöksiin tulee nimenomaisesti sulkea muutoksenhakua koskevien direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle ja että on jätettävä yksinomaan jäsenvaltioiden päätettäväksi, miten taataan palveluntarjoajien oikeussuoja B-kategoriaan kuuluvien palvelujen hankinnan yhteydessä. Monilla kyseisistä palveluista, kuten sairaanhoito- ja sosiaalialan palveluilla, on keskeinen asema alue- ja paikallisviranomaisten toiminnassa. EU:n toimivaltuudet kyseisillä aloilla ovat erittäin rajalliset, eikä niitä pidä lisätä kiertoteitse julkisten hankintojen muutoksenhakua koskevien direktiivien avulla. AK katsoo, että on jätettävä täysin jäsenvaltioiden päätäntävaltaan, minkälaisia oikeuskeinoja sovelletaan niin B-kategoriaan kuuluvien palvelujen hankintoihin kuin kynnysarvot alittaviin hankintoihin.

1.9 AK kannattaa ehdotusta todistusmenettelyn ja sovittelua koskevien määräysten poistamisesta.

2. **Alueiden komitean suositukset**

Suositus 1

Komission ehdotus direktiivin 89/665/ETY 1 artiklan 3 kohdan muuttamiseksi

Komission ehdotus direktiivin 92/13/ETY 1 artiklan 3 kohdan muuttamiseksi

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytettävissä on muutoksenhakumenettelyt, joiden yksityiskohtaisista säännöstä kukin jäsenvaltio voi itse päättää ja jotka ovat ainakin niiden käytettävissä, jotka ovat tai ovat olleet tavoittelemassa tiettyä julkista sopimusta, ja joiden etua väitetty virheellinen menettely on loukannut tai saattaa loukata.	Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytettävissä on muutoksenhakumenettelyt, joiden yksityiskohtaisista säännö**i**stä kukin jäsenvaltio voi itse päättää ja jotka ovat ainakin niiden **hankintaa koskevat vaatimukset täyttämään pystyvien tahojen** käytettävissä, jotka ovat tai ovat olleet tavoittelemassa tiettyä julkista sopimusta**,** ja joiden etua väitetty virheellinen menettely on loukannut tai saattaa loukata.

Perustelu

Muutosehdotuksella pyritään varmistamaan, että muutoksenhakua voivat hakea ainoastaan sellaiset palveluntarjoajat, jotka pystyvät tosiasiallisesti toimittamaan hankintaviranomaisen haluamat palvelut.

([1]) Julkisten hankintojen lautakunta (*Nämnden för offentlig upphandling*), vuosien 2003 ja 2004 vuosikertomus.

([2]) Julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta annettu direktiivi 2004/18/EY.

Suositus 2

Komission ehdotus direktiivin 89/665/ETY 2 artiklan 4 kohdan muuttamiseksi

Komission ehdotus direktiivin 92/13/ETY 2 artiklan 4 kohdan muuttamiseksi

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltiot voivat säätää, että harkitessaan väliaikaisten toimenpiteiden toteuttamista muutoksenhakumenettelystä vastaava elin voi ottaa huomioon kaikki edut, joille näillä toimenpiteillä mahdollisesti aiheutetaan haittaa, sekä yleisen edun, ja päättää olla toteuttamatta näitä toimenpiteitä, jos niiden kielteiset seuraukset voisivat olla myönteisiä suuremmat.	Jäsenvaltiot voivat säätää, että harkitessaan väliaikaisten toimenpiteiden toteuttamista muutoksenhakumenettelystä vastaava elin voi ottaa huomioon kaikki edut, joille näillä toimenpiteillä mahdollisesti aiheutetaan haittaa, sekä **erityisesti** yleisen edun, ja päättää olla toteuttamatta näitä toimenpiteitä, jos niiden kielteiset seuraukset voisivat olla myönteisiä suuremmat.

Perustelu

Yleisen edun merkitystä on korostettava enemmän.

Bryssel 13. helmikuuta 2007.

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Michel DELEBARRE